

zajištěny do jednoho roku od splatnosti. Ježto se zajištění nedoplatek výdělkové daně stalo v tomto případě dne 19. února 1927, příslušelo nedoplatekům výdělkové daně přednostní právo jen od 19. února 1926 a nikoli také nedoplatku za první čtvrtletí 1925. Jest mylným názor dovolací rekurentky, že nedoplatku přísluší přednostní zástavní právo, protože výdělková daň, pokud se týče nedoplatek její byl předepsán teprve výměrem, který byl doručen až dne 5. června 1926, tedy v době jednoho roku před knihovním zajištěním a že jde o výdělkový podnik nový. Splatnost výdělkové daně, a to i u podniků nových, nezačíná teprve vyměřením daně, pokud se týče jejím předpisem, nýbrž povinností, platiti výdělkovou daň a to začátkem kalendářního čtvrtletí vždy čtvrt roku napřed, počíná ihned provozem dani podrobeného podniku (§§ 65, 75 zákona č. 220/1896, §§ 1, 3 zákona ze dne 16. března 1921, čís. 116 sb. z. a n.). Předpisem daně se jen s konečnou platností stanoví její výše a případné nedoplatky, zjevné z předpisu, se pak toliko dodatně vyrovnávají (§ 3 zákona čís. 116/21) (srovnej rozhodnutí sb. n. s. čís. 4068, 4482, 4504, 4513, 5163 a 7261). Nedostatek výdělkové daně za první čtvrtletí roku 1925 byl podle toho splatný déle než jeden rok před jeho zajištěním, přednostní právo mu proto nenáleželo a rekursní soud nepřikázal jej z nejvyššího podání v tomto pořadí právem.

Čís. 9079.

Československý soud nemůže povolití rozluku rakouským státním občanům, jsou-li římsko-katolického náboženství.

Pokud tomu nebrání mezinárodní smlouvy, mohou i cizinci, bydlící na území Československé republiky, domáhati se u československých soudů, příslušných podle obecných pravidel, rozvodu nebo rozluky manželství.

Rozvod neb rozluka manželství nemohou býti československými soudy cizincům povoleny, nejsou-li přípustny podle domovského právního řádu cizinců.

(Rozh. ze dne 3. července 1929, R II 98/29.)

Soud první stolice zamítl pro nepřislušnost soudu návrh manžela proti manželce o rozluku manželství. D ů v o d y: Podle mezinárodního práva platí zásada, že ve statusových věcech, jimiž jsou zejména rozhodnutí o platnosti manželství, o rozluce neb o rozvodu od stolu a lože, příslušnými jsou rozhodovati jen soudy státu, jehož příslušníky jsou manželé v čase rozhodnutí. Ježto oba manželé jsou příslušníci Rakouské republiky, nelze žádosti o rozluku manželství pro nepřislušnost soudu vyhověti. R e k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Navrhovatel i jeho manželka jsou příslušníky republiky Rakouské, náboženství římsko-katolického, měli až do rozvodu manželství od stolu a lože, vysloveného rozsudkem zemského civilního soudu v Brně ze dne 28. dubna 1928, společné řádné bydliště v Brně a oba bydlí dosud na území republiky Československé. Návrh, by manželství bylo rozloučeno podle § 17 rozlukového zákona čis. 320/1919, byl nižšími soudy zamítnut s odůvodněním, že podle mezinárodního práva soukromého jsou jen soudy domovského státu příslušny rozhodovati o platnosti manželství, o rozluce neb rozvodu. S tímto odůvodněním nelze souhlasiti. Zásady soukromého práva mezinárodního jsou podle ústavy republiky Československé jen potud závaznými právními pravidly na jejím území, pokud byly usneseny oprávněnými zákonodárnými činiteli a řádně vyhlášeny. Bylo sice mezinárodními smlouvami s Polskem čis. 5/1926, Rumunskem čis. 171/1916 a Jugoslavií čis. 146/1924 stanoveno, že rozhodovati o platnosti rozluky neb o rozvodu manželství jsou v ý l u č n ě příslušnými úřady státu, jehož příslušníky jsou manželé při podání žaloby nebo žádosti, ale není takové zvláštní smlouvy s republikou Rakouskou, a není ani jiné mezinárodní smlouvy ani zákona, které by bránily československým soudům rozhodovati v manželských sporech příslušníků republiky Rakouské, bydlí-li na zdejší území. Dvorským dekretem ze dne 23. října 1801, čis. 542 sb. z. s. bylo vysloveno, že žaloby v manželských sporech cizozemců mají býti zdejšími soudy přijímány, když se aspoň jeden z manželů usadil v tuzemsku nebo má tu stálé bydliště, a že má o takových žalobách býti rozhodnuto podle zákonů země, v níž bylo manželství uzavřeno. V takto výslovně uznané příslušnosti zdejších soudů k rozhodování o manželských sporech cizozemců nenastala změna ani vydáním všeobecného občanského zákoníka ani zákony o příslušnosti soudů. Ustanovení §§ 33—37 obč. zák. o právech cizinců předpokládají příslušnost zdejších soudů rozhodovati také v právních věcech cizinců bez jakéhokoliv omezení ve věcech manželských. § 76 nyní platné jurisdikční normy ze dne 1. srpna 1895, čis. 111 ř. zák. ustanovuje za soud výlučně příslušný pro manželské spory soud posledního společného bydliště manželů, nerozeznává, zda manželé jsou zdejšími státními občany, či cizozemci. Že i cizozemci mohou se dovolávati tohoto sudiště, plyne také z § 57 c. ř. s., jenž je v manželských sporech sprostňuje povinnosti složití jistotu za útraty sporu. Tento právní stav souhlasí se zásadami mezinárodního práva ve věcech manželských, smluvenými na druhé a třetí konferenci v Haagu. Jak podle návrhu vypracovaného na druhé konferenci (otištěn ve Stubenrauchově komentáři 1902 str. 32), tak podle dohody ze dne 12. června 1902, k níž došlo při třetí konferenci, jsou k rozhodování ve věcech manželských povolány buď soudy příslušné podle domovského právního řádu manželů, nebo soudy příslušné podle bydliště žalovaného, po případě podle posledního společného bydliště obou manželů. Také § (32) návrhu nového občanského zákoníka pro Československou republiku, jenž byl převzat z osnovy zákona o mezi-

národním právu soukromém, vypracované v letech 1912/1913 zvláštní za tím účelem odborně sestavenou komisí, a ustanovuje, že se rozluka a rozvod od stolu a lože upravují právním řádem státu, jehož příslušníky jsou manželé v čase žaloby nebo žádosti, předpokládá, že i cizí státní občané mohou u zdejších soudů žalovati o rozluku neb o rozvod manželství. Mimo příslušníky států, se kterými byla učiněna jiná dohoda, mohou podle československého právního řádu i cizí státní občané, u nichž dopadá sudiště § 76 j. n. žalovati nebo žádati u zdejších soudů o rozluku neb o rozvod manželství, odmítání jejich žalob a žádostí jen z toho důvodu, že nejsou státními občany československými, bylo by porušením rovnosti zaručené v § 106 ústavní listiny všem obyvatelům Československé republiky bez rozdílu státního občanství. Přes to byl návrh na rozluku rozvedeného již manželství právem zamítnut. Od otázky, zda jsou zdejší soudy oprávněny, o něm jednati a rozhodovati, odlišná jest otázka, podle kterého práva má býti o ní rozhodnuto. To posouditi jest podle § 33—37 obč. zák. Podle § 34 obč. zák. řídí se osobní způsobilost cizozemců k právním jednáním právním řádem jejich domovského státu, takže není rozdílu v této příčině mezi nimi a československými státními občany, o nichž ustanovuje § 4 obč. zák., že jsou vázáni na domácí zákony také při úkonech a jednáních v cizozemsku, pokud jest jimi omezena jejich osobní způsobilost k nim a pokud ony úkony a jednání mají míti právní účinky v tuzemsku, což ve věcech manželských vždy dopadá. V rozhodnutí čís. 6787 sb. n. s. bylo obšírně odůvodněno, že osobní způsobilostí k úkonům a jednáním jest, aspoň v právu manželském, jež jest zásadně právem velícím, rozuměti způsobilost k jednotlivým právním úkonům, upravujícím manželský svazek, bez rozdílu, zda jsou manželé při něm účastni jako strana aktivní či pasivní a zda se jimi svazek manželský zakládá či zrušuje. Právo navrhovatele žádati o rozluku manželství a přípustnost rozluky jest proto posuzovati podle domovského právního řádu obou manželů, tedy podle zákonů Rakouské republiky. To vyhovuje také obecnému právnímu přesvědčení, jež se utvořilo pod vlivem právních řádů platných v Československu a v jeho kulturní oblasti, a v souhlase s nimi za dnešních sociálních, mravních a hospodářských poměrů a názorů, a podle něhož by bylo po rozumu § 7 obč. zák. rozřešiti spornou právní otázku, kdyby nebylo lze se dobrati řešení výkladem §§ 34 a 4 obč. zák. Objektívni doklady tohoto obecného právního přesvědčení jsou výsledky zmíněných již dvou Haagských konferencí, jež vážou povolení rozluky v cizím státě na podmínku, že i domovský právní řád i právní řád státu, v němž se rozhoduje o rozluce, rozluku připouštějí. Stejně ustanovuje čl. 17 uvozovacího zákona k německému všeobecnému zákoníku, že přípustnost rozluky se posuzuje podle zákonů státu, jehož příslušníkem byl manžel při podání žaloby, že však německým soudem smí býti rozluka vyslovena jen, když jest jak podle domovských zákonů, tak podle zákonů německých přípustná. Ze zmíněné již osnovy rakouského mezinárodního práva soukromého přešel do návrhu nového československého občanského zákoníka § (32), ustanovující, že se rozluka a rozvod od stolu a lože upravují

právním řádem státu, jehož příslušníky byli manželé v době žaloby nebo žádosti. Použití domácího práva jest tu obmezeno jen na všeobecnou výhradu § (61), že nesluší se spravovati cizím právním řádem, kdyby se takové počínání přičilo dobrým mravům, nebo tomu, že tuzemské donucovací ustanovení podle svého účelu má platiti také v případě, o něž jde. Návrhu na rozloučení manželství bylo by lze v souzeném případě vyhověti jenom, kdyby rozluka byla i podle rakouských zákonů přípustná. Oba manželé však jsou a byli již při sňatku římsko-katolického náboženství, a jest známo, jakož i ze všeobecně přístupných pramenů rakouského občanského práva zjistitelně, že v Rakousku dosud platí v tuzemsku zrušený § 111 obč. zák., ustanovující, že manželství katolických manželů může býti rozloučeno jen smrtí jednoho manžela. Ana v Rakousku by navrhovaná rozluka nemohla býti povolena, nemůže jí navrhovatel dosáhnouti ani oklikou u československých soudů. Usnesení, jímž byla jeho žádost zamítnuta, musilo býti, ač z jiných důvodů, potvrzeno.

Čís. 9080.

Svolil-li svéprávný substitut k zatížení podstaty substitučního jmění, jest svolení to pro něho závazným a nemůže odporovati příkázání takových dluhů z přejímací ceny.

Byla-li v čase zatížení nemovitosti vložena na ni poznámka fideikomisární substituce, nemůže se věřitel (jeho právní nástupce) odvolávati na důvěru v knihy veřejné ohledně neznanosti substitučního svazku.

Zakázal-li zůstavitel zatížení fideikomisu (substituční podstaty), není ani zákonný zástupce substitutův ani ochránčí soud oprávněn na jeho úkor povolití fiduciáři zatížení v jeho osobní prospěch.

Překročil-li zákonný zástupce svou zákonnou plnou moc a jednal na úkor chráněnce, neváže to chráněnce, třetí osoba, již to bylo nebo mohlo býti známo, nenabývá práv z jednání zákonného zástupce.

Staly-li se investice ve prospěch podstaty, jsou zákonný zástupce nesvéprávného substituta a substituční soud oprávněni zatížit substituční podstatu.

(Rozh. ze dne 3. července 1929, R II 242/29.)

Do rozvrhového usnesení, jímž byla přikázána věřitelům přejímací cena za zabraný majetek, podal vlastník zabraného majetku rekurs ve dvojím směru: 1. že byly přikázány knihovně zajištěné pohledávky a) bance Z. 601.784 Kč 24 h, 76.359 Kč 51 h, 11.900 Kč 40 h, b) čsl. zúčtovacímu ústavu v Praze 93.990 Kč 39 h, c) bance H. 143.087 Kč 62 h a 4.574 Kč 32 h, přes to, že podal proti jich přikázání odpor a že jeho odpor nebyl poukázán na pořad práva, nýbrž zamítnut. 2. že byly přikázány při všech daňových pohledávkách a dále při knihovních pohledávkách 4% úroky od 1. prosince 1924, ač úroky ty jsou již v pohledávkách započteny a že tedy byly přiznány dvakrát. R e k u r s n í s o u d